

Arkivsaksnummer: 2019/3531-16

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 05.06.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Rondane-Dovre nasjonalparkstyre	16/2019	28.06.2019

Sak - Rondane NP - Retningslinjer for organisert ferdsel i deler av Rondane 2019-2022

Innstilling fra forvalter

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte 28.juni 2019 besluttet at «*Retningslinjer for organisert ferdsel i deler av Rondane datert 28.juni 2019*» sammen med verneforskrifter og forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane, skal legges til grunn ved behandling av søknader om organisert ferdsel som foreligger pr idag og som mottas i det videre. I andre områder innenfor de store verneområdene i Rondane vil dagens praksis og forvaltningsplanen fortsatt gjelde.

Retningslinjene vil være en prøveordning som etter 3 år skal evalueres og eventuelt justeres. Evalueringen skal synliggjøre hvordan retningslinjene har fungert som grunnlag for saksbehandling og forutsigbarhet for reiselivet. Erfaringene skal bringes inn i arbeidet med revidering av forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane, der organisert ferdsel ses i sammenheng med andre tema og vernehensyn i en større sammenheng.

Når det gjelder delegering knyttet til behandling av søknader om organisert ferdsel, vises det til vedtak fra nasjonalparkstyret den 25. september 2015 hvor myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, er delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat i saker som blant annet gjelder organisert ferdsel.

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Rondane-Dovre nasjonalparkstyre - 28.06.2019

Sekretariatet orienterte styret om de endringene som var tatt inn etter høring og møter i forbindelse med retningslinjer for organisert ferdsel i deler av Rondane. Det ble i tillegg orientert om den kommersielle bruken av merkevaren.

Styreleder I orienterte om historikken i saken og la til grunn at den prinsipielle tilnærmingen også måtte gjelde andre aktører i området.

Styreleder laget forslag til et tillegg til innstillinga som i etterkant av styremøtet ble sendt ut og godkjent av samtlige styremedlemmer.

Vedtak

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre er prinsipielt opptatt av at organisert ferdsel skal være et viktig virkemiddel i styrets fremtidige strategiske arbeid. Dette må komme frem i de vedtatte retningslinjene.

Rondane-Dovre nasjonalparkstyre har i styremøte 28.juni 2019 besluttet at «*Retningslinjer for organisert ferdsel i deler av Rondane datert 28.juni 2019*» sammen med verneforskrifter og forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane, skal legges til grunn ved behandling av søknader om organisert ferdsel som foreligger pr i dag og som mottas i det videre.

I andre områder innenfor de store verneområdene i Rondane vil prinsippene som er lagt til grunn i de nye vedtatte retningslinjene samt forvaltningsplan og verneforskrifter gjelde.

Retningslinjene vil være en prøveordning som etter 3 år skal evalueres og eventuelt justeres. Evalueringen skal synliggjøre hvordan retningslinjene har fungert som grunnlag for saksbehandling og forutsigbarhet for reiselivet. Erfaringene skal bringes inn i arbeidet med revidering av forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane, der organisert ferdsel ses i sammenheng med andre tema og vernehensyn i en større sammenheng.

Når det gjelder delegering knyttet til behandling av søknader om organisert ferdsel, vises det til vedtak fra nasjonalparkstyret den 25. september 2015 hvor myndighet til å treffe vedtak i alle saker som gjelder søknad om tillatelse etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser, samt kurante saker etter naturmangfoldlovens § 48, er delegert til nasjonalparkforvalter/sekretariat i saker som blant annet gjelder organisert ferdsel.

Dokumenter i saken

- Forslag at «Retningslinjer for organisert ferdsel i deler av Rondane datert 28.juni 2019» (vedlegg 1)
- Sammenstillingsnotat over høringsuttalelser med sekretariatets kommentarer (vedlegg 2)
- Samtlige høringsuttalelser (9 stk) vedlegg 4-12
- Saksfremlegg og styre vedtak i sak 2018/9495 den 30.november 2018

- Besøksstrategi for Rondane nasjonalpark datert november 2015
- Forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane

Saksopplysninger

Temaet organisert ferdsel ble satt på dagsorden på styremøtet den 13. september 2018. Styret ba sekretariatet om å lage et forslag til retningslinjer for hvordan en skulle håndtere søknader om organisert ferdsel som kunne bidra til å gjøre det mer forutsigbart for reiselivet ved at nasjonalparkstyret mente noe om *hvor* denne type ferdsel kunne foregå, og *når* den kunne foregå uten at det skulle påvirke verneverdiene negativt.

I det påfølgende styremøte den 30. november 2018 ble det lagt frem en sak for styret om forslag til retningslinjer for organisert ferdsel i Rondane med innstilling om at disse skulle sendes på høring. Saksfremlegget gir en grundig gjennomgang av de rammene som ligger til grunn. Retningslinjene har tatt utgangspunkt i de søknader om organisert ferdsel knyttet til dette området i Rondane som er mottatt de siste par årene samt NINA rapport 1013 Villrein og ferdsel, i tillegg til besøksstrategi og forvaltningsplan.

Utkast til retningslinjer ble sendt på høring i januar 2019 med en 4 ukers høringsfrist til:

- Sel kommune
- DNT Oslo og Omegn
- Nasjonalparkriket reiseliv
- Høvringen Aktivitetsselskap,
- villreinnemda for Rondane-Sølnkletten
- villreinutvalget Rondane Nord,
- Sel fjellstyre,
- Oppland fylkeskommune.

I tillegg ble forslaget ettersendt på forespørsel til Norges nasjonalparklandsbyer.

Vedlagt i denne saken ligger et notat som oppsummerer høringsuttalelsene med kommentarer fra sekretariatet. Samtlige høringsuttalelser (9) er også lagt ved.

I forbindelse med at det skulle være et dialogmøte med reiselivet på Dombås den 18. mars 2019 besluttet styret at en skulle benytte dette fora for å få opp innspill til retningslinjene.

I etterkant av møtet på Dombås og på bakgrunn av de innkomne høringsuttalelsene, har sekretariatet bearbeidet retningslinjene. Sekretariatet inviterte utvalgte reiselivsbedrifter og villreininteresser til et møte på Hjerkinnd den 16.mai 2019 for å diskutere de omarbeidede retningslinjene. På dette møte var reiselivet representert v/Nasjonalparkriket reiseliv, Rondvassbu AS og Smuksjøseter turishytte. Rondaneguiden AS var også invitert med men

meldte forfall grunnet sykdom. De fikk anledning til å sende et skriftlig innspill, men sekretariatet har pr 12.juni ikke mottatt noe skriftlig innspill Villreinutvalget Nord og Sel fjellstyre var også tilstede. Villreinnemda hadde ikke anledning til å møte men fra sekretæren i nemda kom det tilbakemelding pr epost.

Vurdering

Flere av høringsuttalelsene fra reiselivet mener at høringen kom på et dårlig tidspunkt og med for kort tidsfrist og at de kom brått på. Sekretariat viser likevel til at det er gitt gode og poengterte uttalelser fra flere, og synes det er positivt at til tross for opplevelsen av dårlig tidspunkt og liten tid er gjort et grundig arbeid med høringsuttalelsene. Det er kommet flere konstruktive og konkrete forslag til endringer både når det gjelder prosess og innhold i retningslinjene. Forvaltninga er avhengige av dialog med andre interesser i sitt arbeid. Medvirkning i form av høringer er derfor en vanlig praksis på flere forvaltningsområder, og også noe verneområdeforvaltninga generelt benytter seg av.

Det understrekes at det ikke bare er reiselivet som har interesser i området hvor retningslinjene er foreslått, men også villrein-interesser og andre. Naturlig nok er uttalelsene til retningslinjene gitt med utgangspunkt i høringsinstansens eget ståsted. Forvaltning av verneområder vil alltid måtte omfatte avveininger og balanse ganger i forhold til de ulike interessene – som ofte er motstridende. Dette er også tilfellet for organisert ferdsel i verneområdene, og her viser høringsinnspillene at det er ulik oppfatning mellom ulike interesser hvordan denne aktiviteten best kan foregå.

Forvaltningen av Rondane nasjonalpark har siden 2009, da forvaltningsplanen ble godkjent, hatt et overordnet grep om å kanalisere mest mulig ferdsel ut til utkanten av verneområdene. Det er lagt opp til at organisert ferdsel skal skje i spesielle soner avsatt til dette i forvaltningsplanen, der organiserte turer til fots og på ski ikke er søknadspiktige. At mest mulig ferdsel skal kanaliseres til utkanten av verneområdene ble igjen bestemt å være et overordnet grep da nasjonalparkstyret for Rondane-Dovre i 2015 godkjente besøksstrategien.

Det har vært stor interesse fra mange hold knyttet til retningslinjene. Med bakgrunn i noe av det som har kommet opp ser sekretariatet det som nødvendig å presisere følgende:

- De foreslåtte retningslinjene **utvider** mulighetene for å drive organisert ferdsel i deler av Rondane sammenlignet med hva som gjelder i dag.
- Organisert ferdsel utenom stier og løyper som skjer flere ganger i løpet av sesongen eller med grupper større enn 20 personer er søknadspiktig og har vært det siden 2009 (unntak er turistforening, skoler, barnehager, frivillige organisasjoner)
Retningslinjene endrer ikke på søknadspikten, den ligger fast.

Reiselivet anbefaler nasjonalparkstyret å trekke retningslinjene og gå i dialog med reiselivet. Sekretariatet vurderer at arbeidet med retningslinjene ikke bør forkastes, men er enig i at det kan legges til rette for en bedre dialog. På møtet den 16.mai oppfattet sekretariatet at det var enighet mellom alle parter at dialogen hadde de beste forutsetninger dersom den skjedde mellom de involverte, og ikke gjennom media.

For en oppsummering av uttalelsene med kommentarer fra sekretariatet vises det til vedlagt notat (vedlegg 2). Det vises også til de vedlagte høringsuttalelsene.

På møtet med berørte interesser den 16.mai ble det omarbeidede forslaget til retningslinjer lagt frem. Det kom ikke frem motforestillinger til det omarbeidede forslaget på møtet, men det ble kommentert at det var ulike reiselivsaktører som drev virksomhet på ulikt vis.

Følgende innspill fra møtet den 16.mai ble notert:

- Positivt til sesongavgrensninger, bør starte 1.juli.
- Ønsker at botnene ved Veslesmeden/Trolltind skal være rolige, ingen ferdsel hit
- Det ble etterspurt mer oppsyn og mer informasjon
- Bra at krav om maksimal gruppestørrelse er tatt bort
- Også Trolltind bør tas med ettersom både Storsmeden og Veslesmeden ligger inne i områdene

Villreinnemdas tilbakemelding (sekretæren) var at også de omarbeidede retningslinjene helt klart er utfordrende. De mener en burde sett dette i en helhetlig forvaltningsplan-revisjon. Likevel viktig å få retningslinjene for organisert ferdsel på plass før en kan gjennomføre en full revisjon av forvaltningsplanen dersom dette kan bidra til å forhindre turer til mer uheldige områder, som Høgloftet og Vassberget.

Sekretariatet viser til vedlegg 1 «Retningslinjer for organisert ferdsel i deler av Rondane datert 28.juni 2019» som viser sommerkart og vinterkart over områdene hvor det er vurdert at organisert ferdsel kan skje etter søknad og tillatelse i bestemte tidsrom. De turene som reiselivet har omsøkt og som vi er kjent med er inntegnet.

Følgende endringer er gjort sammenlignet med det som ble sendt på høring:

1. Kartet viser områder der organisert ferdsel er tillatt/kan gis tillatelse i grønt
2. Digerronden, Midtronden og Høgronden oppgang fra godkjente merka stier (sommer), er tatt med som grønt område
3. Området ved Bråkdalen/Smiubelgen er noe utvidet (vinter) og dekker også besøkende fra Smuksjøseter
4. Området ved Vassberget tatt ut (jf. punkt 3 knyttet til Smuksjøseter) pga villrein
5. Område Losjåbelgen/Smiubelgen vises grønt med muligheter for organisert ferdsel i perioden 1.mars – 2.påskedag (dagsbegrensninger 1.mars – palmesøndag)
6. Det blir ikke satt et «tak» på gruppestørrelse, men det må knyttes vilkår til forholdet mellom antall guider og gruppestørrelse

I tillegg til de områdene som er foreslått som områder hvor det kan foregå organisert ferdsel til fots og på ski etter søknad (i tillegg til de eksisterende sonene i forvaltningsplanen), dvs ferdsel i rom, sier retningslinjene noe om tiden den organiserte ferdselen kan foregå

Tidsrom/sesongavgrensning for den organiserte ferdselen som foreslått i høringen holdes i all hovedsak fast, med noen mindre tilpasninger for å komme reiselivet i møte i vinterperioden (se punkt 5 over). Sekretariatet har sett det som viktig å ha tydelige «skuldersesonger» som strekker seg over noe tid av hensyn til villreinen..

SOMMER

- Lavsesong: Perioden fra 15. juni – 15. juli og perioden fra 10. august - 1. oktober.
- Høysesong: Perioden fra 15. juli – 10. august.

VINTER:

- Lavsesong 1.mars - palmesøndag
- Høysesong palmesøndag – 2.påskedag

Når det gjelder innspill om å ta med Trolltind (fra møtet 16.mai) vurderer sekretariatet at dette vil kunne være uheldig for villreinen da ferdselen vil bevege seg mot områder knyttet til botndalene i Langholet. Her var det tidligere merka sti hvor merkinga ble fjernet av hensyn til villrein.

Forslag om å gi flerårige tillatelser for å sikre forutsigbarhet for reiselivsvirksomheten, opprettholdes.

I de foreslåtte retningslinjene er spesielt områdene som åpner for organisert ferdsel er området ved Per Gynt hytta/Bråkdalen og opp mot Smiubelgen et område som villreinen tidligere brukte for å flytte seg mellom funksjonsområdene, da spesielt sommer og vinterbeiter. Det er også her det vil være størst sjans for kryssning, gitt at det ikke er forstyrrelser. Når det likevel åpnes for at det her skal tillates organisert ferdsel er dette knyttet til en tidsperiode hvor det er stor allmenn ferdsel i utgangspunktet og kryssning vil være lite sannsynlig av den grunn.

Når det gjelder sertifisering har Miljødirektoratet nå nylig utarbeidet retningslinjer og avtaler for kommersiell bruk av merkevaren. Sekretariatet vurderer at en bør følge opp dette arbeidet i Rondane nasjonalpark, og ta initiativ mot næringslivet i forhold til muligheten for kommersiell bruk. Nasjonalparkstyret bør være positive til å bidra på eventuelle guide-kurs eller annet som kommer som initiativ fra næringa selv.

Sekretariatet minner styret om at det i besøksstrategien for Rondane fra 2015 ble besluttet at et viktig prinsipp er at i de tilfeller det er motstridende målsettinger mellom ivaretagelse av verneverdiene, tilrettelegging for de besøkende og lokal verdiskaping, skal ivaretagelse av verneverdiene tillegges størst vekt. Dette prinsippet er det viktig å ta med seg.

Retningslinjene gjelder deler av Rondane nasjonalpark knyttet til hovedinnfallsporten i Rondane der det er stor ferdsel i deler av året. I andre områder der en i dag har lite ferdsel, og som særskilt utpeker seg som viktige funksjonsområder for villreinen i Rondane, må forvaltningsplan og tidligere praksis legges til grunn ved behandling av søknader, slik at disse områdene skjermes. Organisert ferdsel må tas som et helhetlig tema i revisjon av forvaltningsplan der den samla påvirkning veies opp mot verneverdiene.

De foreslåtte retningslinjene bør være en prøveordning. Det foreslås en evaluering av ordningen etter 3 år, dvs i løpet av 2022.

Konklusjon

Sekretariatet tilrår at vedlagte retningslinjer for organisert ferdsel formelt legges til grunn for behandling av søknader om organisert ferdsel i området som en prøveordning. Ordningen

bør evalueres etter 3 år og erfaringene med ordningen tas inn i arbeidet med revidering av forvaltningsplan. For andre områder der en i dag har lite ferdsel og som særskilt peker seg ut som viktige funksjonsområder skal forvaltningsplan og tidligere praksis legges til grunn for behandling av søknader om organisert ferdsel.